USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., v právní věci žalobce: **D. S.,** zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 9. 2020, č. j. OAM-559/ZA-ZA11-D07-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2023, č. j. 16 Az 46/2020-52,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 9. 2020, č. j. OAM-559/ZA-ZA11-D07-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zastaveno řízení o žalobcově žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu“), neboť žádost byla shledána nepřípustnou dle § 10a odst. 1 písm. b) téhož zákona, jelikož státem příslušným k jejímu posouzení byla určena Polská republika.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu, jíž se domáhal jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Městský soud rozsudkem ze dne 25. 1. 2023, č. j. 16 Az 46/2020-52 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Předeslal, že v projednávaném případě je nesporné, že podle čl. 12 odst. 2 *nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států* (dále jen „nařízení Dublin III“) je k posouzení žádosti žalobce příslušná Polská republika, která svou příslušnost přijala; předmětem věci tedy není vydání žalobce do země původu (Ruské federace), a tudíž ani posouzení jeho azylového příběhu. Soud shledal nedůvodnou námitku, že se žalovaný

dostatečným způsobem nezabýval tvrzenými systémovými nedostatky azylového systému v Polsku. Naopak konstatoval, že ze závěrů správního orgánu je patrné provedení úvahy o této problematice, a to nejen obecně, ale i ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce (jeho obavě z možné extradice do Ruska); zabýval se také tím, jaké jsou v Polsku možnosti obrany v případě negativního rozhodnutí. Zjištění žalovaného dle soudu dostatečně dokládají možnosti řešení situace žadatele o mezinárodní ochranu v Polsku. Nadto uvedl, že válka na Ukrajině (jakožto nová skutečnost) nezaložila předpoklad zahlcení polského azylového systému, neboť pobyt ukrajinských občanů je řešen institutem tzv. dočasné ochrany. Soud zdůraznil, že žalobce nežádá o mezinárodní ochranu z důvodu mobilizace v Rusku, naopak jeho odpor proti ruské imperiální politice předchází invazi na Ukrajině; tato skutečnost tedy spíše posiluje jeho pozici a věrohodnost azylového příběhu. Městský soud nepřisvědčil ani druhé žalobní námitce spočívající v tvrzeném nezohlednění možnosti aplikace čl. 17 nařízení Dublin III. Žalovaný uvedl své úvahy, proč neuplatnil toto diskreční oprávnění, přičemž jeho závěry nevykazují žádné znaky svévole; postupoval tedy v souladu s žalobcem poukazovanými rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) pojednávajícími o povinnosti odůvodnit nevyužití tohoto ustanovení. Žalobci se sice na území České republiky narodila dcera a uzavřel zde manželství s její matkou (Ukrajinkou mající povolení k trvalému pobytu); na území ČR ovšem z Polska původně vycestoval toliko z ekonomických důvodů. Oba státy jsou přitom sousedními zeměmi, čímž je dočasná fyzická oddělenost žalobce a jeho dítěte zmírněna. Nadto se na území ČR nachází 17letá dcera manželky žalobce, která je vzhledem ke svému věku schopna matce dítěte s péčí o něj vypomoci. Soud zdůraznil, že účelem diskrečního oprávnění dle čl. 17 nařízení Dublin III není naplnit „pobytově uživatelský komfort“ cizince, ale předejít zjevně nepřiměřeným zásahům do práv žadatele o mezinárodní ochranu. V případě žalobce nenastaly natolik výjimečné okolnosti, že by jeho přemístění do Polské republiky způsobilo porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; byť jistě k určitému zásahu do jeho rodinného života dojde, nejde o zásah neakceptovatelný. Žalobce neuvedl okolnosti, proč by jej jeho manželka po dobu řízení o žádosti nemohla i s dítětem navštěvovat v Polsku. Soud proto uzavřel, že chybí natolik silná vazba žalobce na Českou republiku (např. české občanství členů rodiny, jejich nepříznivý zdravotní stav), aby nemohl vycestovat.

[4] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které jej navrhl zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Obecně namítá, že soud formalistickým způsobem toliko potvrdil posouzení věci učiněné správním orgánem; opakuje totiž jeho dílčí závěry a užívá tytéž úvahy. Nesouhlasí s nevyužitím diskrečního oprávnění dle čl. 17 nařízení Dublin III ve svém případě; vypořádání této otázky považuje za nedostatečné a nepřezkoumatelné. Zdůrazňuje, že ani správní uvážení ohledně toho, zda bude dané ustanovení aplikováno, nelze provádět zcela neomezeně. Poukazuje na to, že nařízení Dublin III výslovně nepočítá s kritériem příslušnosti členského státu založeným na legálním pobytu rodiny žadatele, nejsou-li tito zároveň žadateli či poživateli mezinárodní ochrany; jeho situaci proto nebylo možné řešit za pomoci jednotlivých kritérií příslušnosti. Stěžovatel akcentuje, že na území České republiky pobývá jeho manželka (která disponuje povolením k trvalému pobytu, což jí umožňuje bezplatný přístup ke zdravotním službám), jeho nezletilé dítě (v jehož nejlepším zájmu není přesun spolu s matkou za stěžovatelem do Polska) a taktéž nezletilá dcera jeho manželky (která zde navštěvuje střední školu a jejímž úkolem je připravovat se na budoucí povolání, nikoliv vypomáhat matce s výchovou sestry). Tyto osoby tvoří na území České republiky společnou domácnost; existence jejich rodinného života přitom nebyla zpochybněna. Případ stěžovatele

nepředstavuje tzv. „asylum shopping“; volba státu pro podání žádosti o mezinárodní ochranu nebyla výsledkem pouhé „ekonomické“ libovůle, nýbrž rozumným řešením. Jeho situace je odůvodněným případem, který je hoden zvláštního zřetele dle čl. 17 nařízení Dublin III. Nadto stěžovatel v kasační stížnosti nadále trvá na existenci systémových nedostatků azylového systému v Polsku. Poukazuje na „dvojí standard“ při poskytování ochrany, což se týká zvláště žadatelů, jejichž zemí původu je Ruská federace. Polský azylový systém nebyl dle něj nikdy zahlcen takovým způsobem jako nyní. V zemi, která cizincům staví (materiální i fyzické) zábrany, se dle stěžovatele jeho šance o udělení mezinárodní ochrany zcela jistě nezvýší; naopak si klade otázku, o kolik se zhorší jeho postavení, bude-li předán do Polské republiky.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že s ní nesouhlasí a trvá na tom, že se při posuzování stěžovatelovy žádosti nedopustil žádné nezákonnosti. Ten v minulosti v Polsku pobýval na základě víza a nesetkal se tam s žádným problémem; nalezl tam dokonce pracovní uplatnění a zázemí od října 2019 do srpna 2020. K pravidelnému osobnímu kontaktu s manželkou začalo docházet teprve na počátku června 2020; v době podání žádosti tak nebylo možno hovořit o dlouhodobém vztahu obou partnerů. Jejich dítě bylo počato v době, kdy stěžovatel neměl vyřešenu otázku svého pobytu; sám uvedl, že z počátku měl i s partnerkou v plánu pobývat v Polsku, přičemž překážkou byl bezplatný přístup partnerky ke zdravotním službám v České republice. Dále žalovaný konstatoval, že podle jeho přesvědčení stěžovateli nehrozí v Polsku nelidské či ponižující zacházení ve vztahu k vedení řízení ve věci mezinárodní ochrany či zajištění podmínek žadatelů.

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je přípustná ve smyslu § 102 s. ř. s., stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s

[7] Před zahájením meritorního přezkumu se však musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění účinném od 1. 4. 2021 (dále jen „s. ř. s.“), NSS odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační soud se vymezením pojmu *„podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“* již zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2015 do 31. 3. 2021 (srov. usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39).

[8] Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod [52]), jež pramení ze závěrů usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet

i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Nejvyšší správní soud předně poukazuje na to, že stěžovatel v kasační stížnosti sám nepředestřel žádné důvody týkající se její přijatelnosti. Zdejší soud je přitom neshledal ani z kontextu tvrzení stěžovatele ve spojení s obsahem soudního a správního spisu.

[11] Podstatou žaloby i kasační stížnosti je zejména námitka, že se žalovaný dostatečně nevěnoval posouzení možnosti aplikace čl. 17 nařízení Dublin III; většina stěžovatelem vznesené argumentace je přitom toliko poukazem na skutečnosti, které měl žalovaný reflektovat při hodnocení této otázky. Nejvyšší správní soud předesílá, že cíli dublinského systému jsou nejen racionalizace posuzování žádostí o udělení mezinárodní ochrany a zabránění zahlcení systému povinností státních orgánů zabývat se několikanásobnými žádostmi podanými stejným žadatelem, ale také zvýšení právní jistoty, pokud jde o určování státu odpovědného za posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany; tím dublinský systém směřuje k omezení až vyloučení jevu zvaného „*forum shopping*“, resp. „*asylum shopping*“ (srov. např. rozsudek velkého senátu SDEU ze dne 21. 12. 2011, ve spojených věcech *N. S. a další*, C-411/10, a *M. E. a další*, C-493/10). Čl. 17 nařízení Dublin III, jehož užití se stěžovatel dovolával v řízení před žalovaným i městským soudem, se NSS již opakovaně zabýval a k jeho aplikovatelnosti existuje ustálená judikatura tohoto soudu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015-50, ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016-34, ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26, ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24, či ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44, nebo usnesení NSS ze dne 28. 7. 2016, č. j. 9 Azs 118/2016-36, ze dne 15. 6. 2017, č. j. 1 Azs 145/2017-32, ze dne 23. 10. 2018, č. j. 7 Azs 238/2018-55, ze dne 14. 1. 2021, č. j. 1 Azs 458/2020-29, či ze dne 8. 6. 2021, 2 Azs 37/2021-61).

[12] V rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24, NSS uvedl, že „*užití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III má být vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům, kterých bude v porovnání s celkovým obvyklým počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina*“ (shodně srov. např. rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2017, č. j. 6 Azs 16/2017-61, či usnesení ze dne 26. 12. 2021, č. j. 2 Azs 151/2021-38). V rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44, pak kasační soud vyslovil, že pokud „*v řízení vyvstanou takové okolnosti, které by mohly mít určitou relevanci z hlediska uvážení žalovaného o případném použití diskrečního ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III, má správní orgán povinnost nepoužití uvedeného ustanovení alespoň stručně odůvodnit tak, aby měly správní soudy možnost v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. a s výše citovanou judikaturou přezkoumat, zda žalovaný v tomto případě nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je nezneužil.*“ Zároveň však zdůraznil, že „*to neznamená, že žalovaný má povinnost diskreční ustanovení aplikovat, má se ovšem otázkou jeho nevyužití zabývat s ohledem na specifické okolnosti hodné zřetele*“ (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2017, č. j. 6 Azs 16/2017-61). Poukázat je třeba též na to, že „*soudy mají pouze omezenou možnost přezkumu provedeného správního uvážení. Při přezkumu rozhodnutí založených na správním uvážení soud zkoumá pouze to, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení nebo zda toto uvážení nezneužil. Za tímto účelem pak posuzuje, zda správní rozhodnutí nebylo zatíženo svévolí rozhodujícího orgánu, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda*

premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem“ (srov. např. rozsudky NSS ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, č. 3314/2015 Sb. NSS, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo usnesení NSS ze dne 24. 3. 2014, č. j. 8 Azs 16/2013-56, či ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 152/2021-68).

[13] Posouzením konkrétní situace stěžovatele právě s ohledem na možnou aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III se žalovaný výslovně zabýval na str. 5-6 napadeného rozhodnutí. Jeho závěry přezkoumal městský soud v odst. [35]-[44] napadeného rozsudku; dospěl přitom k závěru, že žalovaný řádně zjistil a vyhodnotil situaci stěžovatele, a pokud z jím uváděných skutečností sám nevyvodil důvody pro postup podle čl. 17 nařízení Dublin III, zůstává takové rozhodnutí v rámci výkonu pravomoci správního orgánu, kterému přísluší o žádosti o mezinárodní ochranu rozhodovat (srov. usnesení NSS ze dne 15. 6. 2017, č. j. 1 Azs 145/2017-32, ze dne 30. 6. 2020, č. j. 2 Azs 356/2019-43, či ze dne 8. 6. 2021, č. j. 2 Azs 37/2021-61). Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že namítané nesprávné uvážení žalovaného, zda je na místě využít klauzuli obsaženou v čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, a následný přezkum tohoto posouzení městským soudem, splňuje relevantní požadavky judikatury, od níž se kasační soud nehodlá nijak neodchýlit. Aplikace výše odkazovaných judikaturních závěrů v konkrétním případě stěžovatele přitom nepřesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se týká toliko jednotlivé věci.

[14] Taktéž problematikou fungování azylového systému v Polské republice se již zdejší soud opakovaně zabýval. V rozsudcích ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26, a ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 Azs 27/2016-37, shodně dospěl k závěru, že „*Polská republika je bezpečnou zemí, která neporušuje základní lidská práva a dbá na jejich dodržování. K opačnému závěru by bylo možné dospět pouze tehdy, pokud by byl prokázán opak, k čemuž v tomto řízení nedošlo. Neexistují totiž žádné důkazy, že by v Polské republice docházelo k nelidskému či ponižujícímu zacházení, jak to má na mysli čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. Posouzení žádosti stěžovatelky v Polské republice nevede k vážné obavě ve smyslu čl. 3 odst. 2 věty druhé nařízení Dublin III. Přísnější přístup totiž sám o sobě ještě neznačí, že žádosti o mezinárodní ochranu nejsou dostatečně individuálně posuzovány; nelze tak přijmout jako rozhodné stěžovatelkou předložené zprávy. Za situace, kdy instituce působící v oblasti ochrany práv uprchlíků, respektive žadatelů o mezinárodní ochranu, mají dostatečné možnosti k tomu, aby stav v jednotlivých zemích monitorovaly, lze oprávněně očekávat, že by na existující vážné nedostatky upozornily.* (...) *Pokud žádná z těchto institucí nevydala prohlášení o systematických nedostatcích polského azylového řízení nebo tamních přijímacích podmínek, nelze k takovému závěru dospět pouze na základě informací, že v Polsku je mezinárodní ochrana přiznávána v menším procentu případů než v některých jiných členských státech*“ (srov. usnesení NSS ze dne 14. 7. 2016, č. j. 2 Azs 137/2016-28; obdobně též rozsudek NSS ze dne 22. 3. 2016, č. j. 7 Azs 38/2017-73, nebo usnesení ze dne 6. 9. 2016, č. j. 4 Azs 174/2016-24, či ze dne 17. 1. 2018, 10 Azs 340/2017-39). Poukázat lze přitom na to, že kasační stížnosti (shodně) ve věcech určení Polské republiky za členský stát EU příslušný k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podanou státním příslušníkem třetí země podle nařízení Dublin III v poslední době Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost např. svými usneseními ze dne 8. 6. 2021, č. j. 2 Azs 37/2021-61, či ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 152/2021-68.

[15] Argumentace stěžovatele tím, že polský azylový systém je nyní zahlcen uprchlíky z Ukrajiny (jichž se ovšem, na základě rozhodnutí Rady EU 2022/382 provádějící čl. 5 směrnice 2001/55/ES, týká speciální institut tzv. dočasné ochrany odstraňující

individualizované posouzení každé jednotlivé žádosti) a taktéž tvrzení, že dochází k poskytování „dvojího standardu ochrany“ vůči žadatelům o mezinárodní ochranu z Ukrajiny a jiných zemí, nezavdává dostatečný důvod se odchýlit od shora uvedených závěrů zdejšího soudu. Žalovaný nenalezl a ani sám stěžovatel v průběhu správního řízení (a ostatně ani v řízení o kasační stížnosti) nepředložil žádné konkrétní prohlášení instituce působící v oblasti ochrany práv uprchlíků konstatující systémové nedostatky polského azylového systému, které by nově nastaly z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině. Je proto nadále namístě vycházet z toho, že Polská republika je bezpečnou zemí, která neporušuje základní lidská práva.

[16] Městský soud se tedy v projednávané věci nedopustil žádného zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele; respektoval judikaturu, od níž se sám Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoli odchýlit. Při přezkoumávání skutkového stavu se nedopustil chyb, které by svojí povahou stály proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení; stejně tak napadený rozsudek nevykazuje žádné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí, natož pak nedostatky závažné.

[17] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; odmítl ji proto podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou. O věci rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS. Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto ani jemu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu